

CSR: Lokale virksomheder tager det største samfundsansvar

Selvom det ofte er store internationale virksomheder, der brander sig på at være socialt ansvarlige, så er det de små lokale virksomheder, der løfter det største samfundsansvar i praksis. Virksomheder, som primært har kunder i lokalområdet, tager mest ansvar, når det kommer til at ansætte fleksjobbere og tage elever og lærlinge. Det viser en ny spørgeskemaundersøgelse blandt et repræsentativt udsnit af danske virksomheder.

Resumé

- Virksomheder, som er forankrede i lokalområdet, tager langt oftere samfundsansvar ved at ansætte flere fleksjobbere, elever og lærlinge end virksomheder, som ikke er lokalt forankrede.
  - Sandsynligheden for, at en virksomhed har ansat mindst én fleksjobber, er 66 pct. højere, når virksomheden er forankret i lokalområdet sammenlignet med internationalt forankrede virksomheder.
  - Tilsvarende er sandsynligheden for, at en virksomhed har ansat mindst én lærling eller elev hhv. 11 og 12 pct. højere, når virksomheden har forankring i lokalområdet sammenlignet med virksomheder med forankring hhv. i hele landet og internationalt.
- Virksomheder, som er forankrede i lokalområdet, tager også et langt større samfundsansvar ved at ansætte flere fleksjobbere, elever og lærlinge.
  - Virksomheder, som er forankrede i lokalområdet, tager knapt fire gange så mange fleksjobbere pr. ansat sammenlignet med internationalt forankrede virksomheder.
  - Lokale virksomheder tager også mere end tre gange så mange fleksjobbere pr. ansat som virksomheder med forankring i hele landet.
  - Virksomheder, som er forankrede i lokalområdet, tager godt dobbelt så mange elever og lærlinge pr. ansat sammenlignet med internationalt forankrede virksomheder ($p=0,07$).

KONTAKT

Asbjørn Sonne Nørgaard,
+45 21 72 54 13,
asn@cevea.dk

FORFATTERE

Stine Laurberg Myssen,
Magnus Thorn Jensen og
Asbjørn Sonne Nørgaard

NOTAT

Tema: Arbejdsmarked
Publiceret d. 25. maj 2022

CITAT

*Nærværende rapport må kun
citeres med udtrykkelig
kildehenvisning til Cevea.*

VIRKSOMHEDERS SAMFUNDSANSVAR

Virksomheder bærer ikke alene et ansvar over for virksomhedens aktionærer, men også over for det samfund, de er en del af. Derfor har der i de seneste årtier været stigende fokus på virksomheders sociale ansvar, og det er blevet et konkurrenceparameter for mange virksomheder at signalere over for omverdenen, at man løfter et socialt ansvar. Begrebet 'corporate social responsibility' (CSR) er i dag blevet et *buzzword* i forretningsverdenen, hvor virksomheder gerne fortæller om, hvor meget socialt ansvar de tager. Det gælder ikke mindst blandt de største virksomheder i Danmark, som hvert år er forpligtet til at redegøre for virksomhedens arbejde med samfundsansvar i forbindelse med deres årsrapport.¹

Én ting er, hvad virksomhederne giver udtryk for – noget andet er, hvad de faktisk gør.

Virksomheder kan tage socialt ansvar på flere måder. De kan tage del i ansvaret for klimaet, have øje for deres forsyningskæde, ansætte personer på kanten af arbejdsmarkedet, deltage i uddannelse af befolkningen mv. I dette notat undersøger vi, hvilke virksomheder der tager samfundsansvar i praksis på to konkrete måder – nemlig hvilke virksomheder, der ansætter fleksjobbere, og hvilke virksomheder der ansætter elever og lærlinge.

Der er en række tidligere undersøgelser af, hvilke virksomheder der tager disse former for samfundsansvar. Blandt andet har tidligere undersøgelser vist, at små virksomheder både ansætter flere lærlinge og personer på kanten af arbejdsmarkedet (såsom fleksjobbere) relativt til virksomhedernes størrelse.² En nylig analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd finder det samme og viser desuden, at virksomheder med høj overenskomstdækning også tager flere lærlinge. AE finder endelig, at tilbøjeligheden til at tage lærlinge varierer ganske betragteligt på tværs af brancher.³

I denne analyse vil vi bidrage til forståelsen af, hvilke virksomheder der tager samfundsansvar ved at se på betydningen af virksomhedens forankring i lokalområdet. Konkret undersøges det, om virksomheder, som primært har lokale kunder, løfter et større samfundsansvar end virksomheder, der har sine kunder uden for lokalområdet eller uden for landets grænser. Virksomheders lokale forankring forventes netop at have betydning for ansættelsen af fleksjobbere og lærlinge, fordi det er former for socialt ansvar, som på en synlig og konkret måde bidrager til lokalområdet, dels ved at give jobs til personer på kanten af arbejdsmarkedet, som typisk bor i lokalområdet, og dels ved at give mulighed for, at lokale unge får en uddannelse.

¹ Erhvervsstyrelsen (2021). [Vejledning om Lovpligtig redegørelse for samfundsansvar](#).

² Jakobsen et. al (2015): "Virksomheders sociale engagement – Årbog 2015". SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd, s. 21; Damm & Andersen (2022): "Små byggevirksomheder løfter det største ansvar for fremtidens faglærte". Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

³ Damm & Andersen (2022): "Små byggevirksomheder løfter det største ansvar for fremtidens faglærte". Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Denne forventning skyldes to ting. For det første er det øgede fokus på virksomheders samfundsansvar ikke kommet af sig selv. Derimod er det udtryk for, at det omgivende samfund og virksomhedernes kunder stiller større krav til virksomhederne.⁴ Hvis virksomheder er afhængige af deres lokalområde, vil de være mere tilbøjelige til at tage samfundsansvar, da de risikerer at blive straffet af deres kunder, såfremt de ikke gør dette. Netop ansættelsen af fleksjobbere og lærlinge er synlig for lokalsamfundet sammenlignet med eksempelvis klimaindsatser og fravær af børnearbejde og korrupsion i en international forsyningskæde. Derfor er det måske lettere for lokale kunder at holde virksomheden op på disse former for samfundsansvar.

For det andet kan virksomhedsledere i lokalt forankrede virksomheder måske opleve større ansvarsfølelse over for de personer, som er forudsætningen for virksomhedens eksistens, mens virksomheder, som opererer internationalt, kan føle sig mindre ansvarlige over for mennesker i lokalsamfundet. Det er alt andet lige lettere at opføre sig ansvarligt og 'moralsk', når man står over for en konkret og måske endda kendt person i en lokal kontekst, end når kunder og leverandører er diffuse og ukendte personer på den anden side af Jorden.⁵

Analysen er baseret på en repræsentativ spørgeskemaundersøgelse blandt 500 danske virksomheder med mindst tre ansatte. Undersøgelsen blev foretaget af MEGAFON på vegne af Cevea i perioden 19. august til 4. oktober 2021. Se boksen sidst i notatet for en nærmere beskrivelse af data og metode.

VIRKSOMHEDER MED FORANKRING I LOKALOMRÅDET TAGER OFTERE ANSVAR

For at måle, om virksomheder tager samfundsansvar, har vi spurgt virksomhederne om, hvorvidt de har ansat fleksjobbere og elever/lærlinge inden for de seneste tre år. Ansættelse af såvel lærlinge som fleksjobbere kan være en god forretning for den enkelte virksomhed.⁶ Men det er også udtryk for, at virksomheden tager et socialt ansvar.

Virksomheders ansættelse af fleksjobbere ses som udtryk for socialt ansvar, da målgruppen for fleksjob er personer, der ikke er i stand til at arbejde under normale vilkår på arbejdsmarkedet. Dermed kan virksomheder hjælpe personer på kanten af arbejdsmarkedet til at komme i beskæftigelse ved at ansætte dem på fleksjob.⁷

⁴ Besser, T. (1998). "The Significance of Community to Business Social Responsibility". *The Rural Sociological Society* (s. 414-415)

⁵ Nørgaard, A.S. (1998), "[Moral i politik?](#)", *Politica* 30(4). s. 400.

⁶ Cevea (2017). "[Gevinsten ved lærlinge](#)"

⁷ Vi har kun inkluderet fleksjobbere, som ikke tidligere var ansat i virksomheden, som anses for det mest rene udtryk for at tage et samfundsansvar, jf. Data og metode sidst i dette notat.

Virksomhedens ansættelse af elever og lærlinge ses ligeledes som udtryk for at tage samfundsansvar, da det er en forudsætning for at have tilstrækkeligt faglært arbejdskraft i fremtiden. Dette gælder ikke mindst i lyset af, at vi i høj grad kommer til at mangle faglært arbejdskraft i de kommende år, hvis vi ikke uddanner flere end i dag.⁸

Blandt de adspurgte virksomheder i undersøgelsen har 34 pct. haft mindst én fleksjobber ansat i løbet af de seneste tre år, mens 66 pct. af virksomhederne har haft mindst én lærling eller elev ansat.

Andelen af virksomheder, som tager et sådant samfundsansvar, varierer betragteligt mellem virksomheder, når man ser på deres lokale forankring. Figur 1 viser sandsynligheden for, at virksomheder med forskellige kundebaser har haft hhv. fleksjobbere eller lærlinge. I figuren er der taget højde for forskelle i virksomhedernes størrelse, overenskomstdækning og branche, der som beskrevet også kan have betydning. Sandsynligheden for, at en virksomhed har mindst én fleksjobber eller elev/lærling, er beregnet ved logistisk regression, og er dermed statistisk udregnede sandsynligheder.

Når virksomheder er forankrede i lokalområdet eller i regionen, er sandsynligheden for, at virksomheden har mindst én fleksjobber, hhv. 56 og 55 pct., mens sandsynligheden er hhv. 45 og 34 pct. for virksomheder med forankring hhv. i hele landet og internationalt. Den største forskel forekommer dermed mellem virksomheder med forankring i lokalområdet og internationalt.

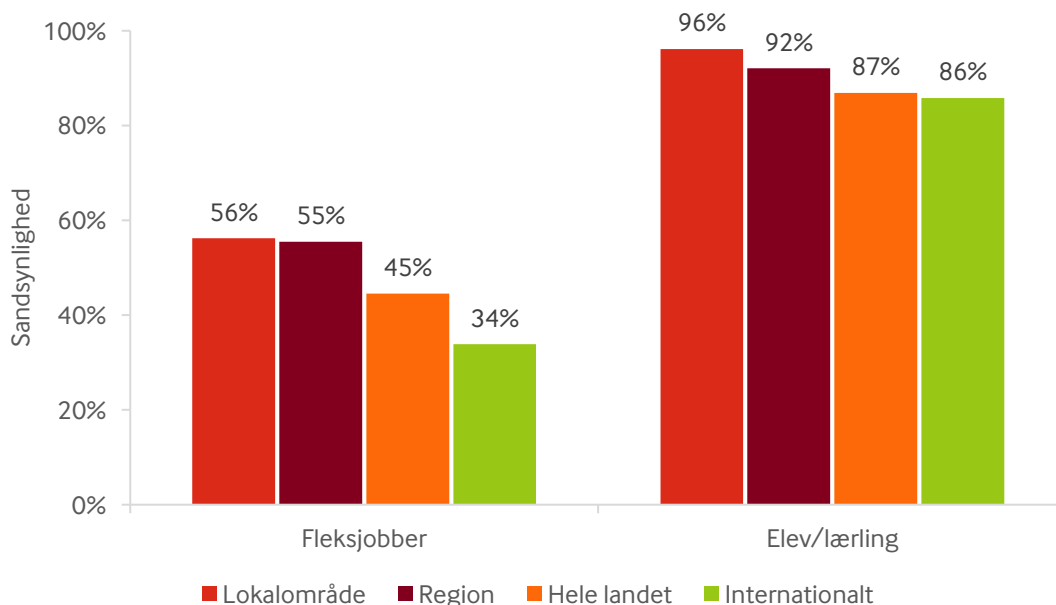
Sandsynligheden for, at virksomheden har mindst én fleksjobber er 66 pct. højere, når virksomheden er forankret i lokalområdet sammenlignet med internationalt. Virksomheder med forankring i lokalområdet ansætter dermed langt oftere fleksjobbere sammenlignet med internationalt forankrede virksomheder.

Der er ligeledes større sandsynlighed for, at virksomheden ansætter elever og lærlinge, hvis virksomheden er lokalt forankret. Sandsynligheden for at lokalt forankrede virksomheder har ansat mindst én elev eller lærling er 96 pct., mens den er hhv. 87 og 86 pct., hvis virksomheden primært sælger til kunder i hele landet og internationalt. Sandsynligheden for at virksomheder har ansat mindst én elev eller lærling er dermed hhv. 11 og 12 pct. større end for virksomheder med forankring i hhv. hele landet og internationalt. Virksomheder med forankring i lokalområdet ansætter dermed oftere mindst én elev eller lærling sammenlignet med virksomheder med forankring i hele landet og internationalt.

---

⁸ AE Rådet (2021). [Danmark mangler 99.000 faglærte i 2030](#).

Figur 1: Sandsynlighed for at virksomheder har ansat mindst én fleksjobber/elev eller lærling fordelt på virksomhedens kundebase

Note: Ovenstående sandsynlighed er udregnet med kontrol for branche, størrelse og overenskomst. I ovenstående udregning af sandsynlighed er dette gjort for den typiske virksomhed i stikprøven (handel- og transportbranchen. 50-99 ansatte (median) og ansætter på overenskomst ud fra tabel A, model 1 og 3, i bilaget.

Kilde: MEGAFON for Cevea – egne beregninger.

Ovenstående viser, at virksomheder med forankring i lokalområdet oftere ansætter både fleksjobbere og elever/lærlinge sammenlignet med virksomheder, som er internationalt forankrede. Lokale virksomheder tager oftere samfundsansvar relativt til virksomheder med et bredere og mindre lokalt kundegrundlag.

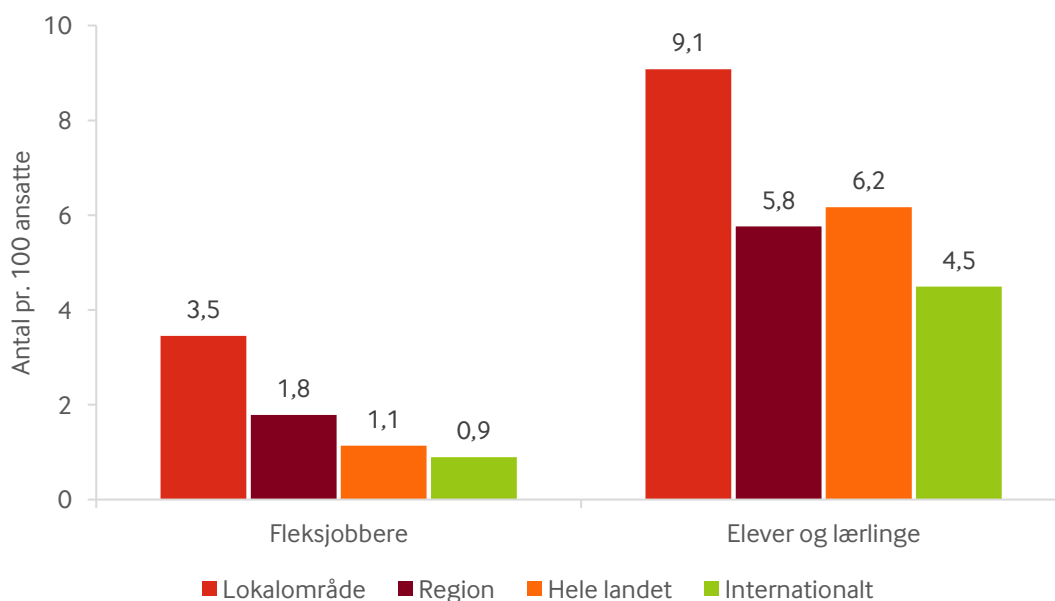
VIRKSOMHEDER MED FORANKRING I LOKALOMRÅDET TAGER DET STØRSTE ANSVAR

Virksomheders forankring har ikke kun betydning for, om virksomheder tager socialt ansvar eller ej, men også, *hvor stort* et ansvar de tager.

Som det fremgår af figur 2, ansætter virksomheder med forankring i lokalområdet betydeligt flere fleksjobbere pr. 100 ansatte end virksomheder med bredere forankring. Lokale virksomheder har de seneste tre år i gennemsnit haft 3,5 fleksjobbere pr. 100 ansatte, mens virksomheder med international forankring kun har haft 0,9 fleksjobbere – altså cirka en fjerdedel af antallet for lokale virksomheder. Virksomheder med forankring i hele landet har haft 1,1 fleksjobbere pr. 100 ansatte.

Omtrent samme billede tegner sig for antallet af elever og lærlinge. Her har virksomheder med forankring i lokalområdet i gennemsnit ansat 9,1 lærlinge pr. 100 ansatte, hvilket er betydeligt flere end virksomhederne med en bredere kundebase. Virksomheder med forankring i lokalområdet ser dermed også ud til at tage et større samfundsansvar, når det vedrører ansættelse af lærlinge og elever. Mønsteret er altså omtrent det samme som ved fleksjobbere, hvor virksomheder med kundebase i lokalområdet tager flere elever og lærlinge relativt til virksomheder med international kundebase. Forskellen er dog knapt signifikant på 0,05-niveauet ($p=0,07$).

Figur 2: Antal fleksjobbere/lærlinge og elever pr. 100 ansatte fordelt på virksomhedens kundebase

Note: Ovenstående gennemsnitseffekter er udregnet med kontrol for branche, størrelse og overenskomst. Konkret er dette gjort ved at beregne antal fleksjobbere hhv. lærlinge for den typiske virksomhed i stikprøven (handel- og transportbranchen, 50-99 ansatte (median), ansat på overenskomst) ud fra tabel A, model 2 og 4, i bilaget. Kilde: MEGAFON for Cevea – egne beregninger.

Både når vi ser på, hvor mange virksomheder, der tager et samfundsansvar, og hvor stort et ansvar de tager, tegner der sig altså et klart billede. Virksomheder med forankring i lokalområdet løfter det største læs og tager et stort ansvar på sig, både når det gælder ansættelsen af personer på kanten af arbejdsmarkedet og oprettelsen af lærepladser til fremtidens faglærte arbejdskraft.

DATA OG METODE

Undersøgelsen er gennemført af MEGAFON som en kombineret telefon- og internetundersøgelse i perioden 19. august til 4. oktober 2021. Respondenterne er enten virksomhedslederen eller alternativt i en position, hvor denne kan tale på vegne af ledelsen. Vores population er begrænset til virksomheder med minimum 3 fuldtidsansatte.

Stikprøven består af 500 virksomheder. 462 interviews blev gennemført over telefon og 38 via internettet efter rekruttering over telefon. Svarprocenten var 39 pct. For at sikre, at stikprøven er repræsentativ for danske virksomheder, er virksomhederne udvalgt og vægtet efter branche, område og antal ansatte i forhold til den aktuelle fordeling af virksomheder i Danmark (Bisnode, "Virksomheder pr. 1 juli 2020 efter"). Vægtningen efter antallet af ansatte er foretaget sådan, at virksomhederne er repræsentative for populationen af ansatte.

Virksomhedernes ansættelse af fleksjobbere er blevet afdækket ved at spørge virksomhedslederne: "Har din virksomhed inden for de seneste tre år haft fleksjobbere ansat?". Vi har kun inkluderet fleksjobbere, som ikke tidligere var ansat i virksomheden. Dermed indgår fleksjobbere ikke, hvis de i forvejen var ansat i virksomheden. Dette er besluttet ud fra en overvejelse om, at fleksjobbere der tidligere har været ansat på ordinære vilkår i samme virksomhed, i mindre grad kan ses som udtryk for, at virksomheden løfter et samfundsansvar og hjælper personer på kanten af arbejdsmarkedet til beskæftigelse.

Virksomhedernes ansættelse af elever eller lærlinge er blevet afdækket ved at spørge virksomhedslederne: "Har din virksomhed inden for de seneste tre år haft elever/lærlinge?".

Virksomheders lokale forankring er afdækket ved spørgsmålet "Nogle virksomheder får primært sin omsætning fra kunder i lokalområdet, mens andre primært får sin omsætning fra kunder i andre dele af landet eller i udlandet. Hvor kommer omsætningen i din virksomhed primært fra?".

Vi kontrollerer for variable, som ifølge tidligere undersøgelser har betydning for, hvorvidt virksomheder tager samfundsansvar, herunder branche, virksomhedsstørrelse og overenskomst. Brancheopdelingen er foretaget efter Danmarks Statistiks branchekoder (DB07). Kultur, fritid og anden service er lagt sammen med ejendomshandel og udlejning til branchen "Øvrige", da der er tale om ganske små grupper. Overenskomstdækning er defineret ved, at virksomheden er omfattet af en kollektiv overenskomst. Virksomheder, som angiver at medarbejderne ansættes på "overenskomstlignende vilkår" er ikke inkluderet.

Hvis andet ikke er angivet, er alle forskelle, der omtales i teksten signifikante på 0,05-niveauet. Hvis en forskel, som nævnes i teksten, ikke er signifikant ved dette niveau, fremgår dette af brødteksten.

BILAG

Tabel A. Regressioner for virksomheders sociale ansvar

	Fleksjobbere		Elever/lærlinge	
	1. Ansat eller ej (Logistisk)	2. Antal pr. 100 ansatte (OLS)	3. Ansat eller ej (Logistisk)	4. Antal pr. 100 ansatte (OLS)
Brancher (ref. Handel og transport)				
Andre serviceydelser	-0,64 (0,61)	-1,15 (1,96)	-1,18* (0,65)	-1,87 (3,92)
Bygge og anlæg	-0,82** (0,41)	-1,73 (1,29)	0,99** (0,49)	16,41*** (2,55)
Erhvervsservice	-0,39 (0,32)	-1,83* (1,04)	-1,08*** (0,35)	-1,41 (2,08)
Finansiering og forsikring	0,03 (0,64)	-1,15 (2,44)	1,59 (1,11)	0,002 (3,75)
Industri, råstoffer og forsyning	-0,62* (0,32)	-1,21 (1,03)	0,29 (0,36)	-0,30 (2,08)
Information og kommunikation	-1,14** (0,51)	1,29 (1,45)	1,05** (0,51)	6,24** (2,92)
Landbrug mv.	0,45 (0,64)	0,37 (2,08)	2,29** (0,95)	19,23*** (4,02)
Offentlig administration	0,24 (0,53)	-1,69 (1,89)	-2,10*** (0,60)	-0,05 (3,55)
Øvrige	-1,78* (0,98)	-5,37** (2,29)	0,19 (0,73)	4,88 (4,59)
Antal ansatte (ref. 3-4)				
5-9	0,16 (0,62)	-2,57* (1,53)	0,05 (0,52)	-10,54*** (3,06)
10-19	1,01* (0,56)	-2,96** (1,48)	1,01** (0,50)	-10,81*** (2,98)
20-49	1,66*** (0,54)	-3,97*** (1,42)	0,83* (0,49)	-15,68*** (2,85)
50-99	1,42** (0,57)	-5,38*** (1,57)	2,59*** (0,59)	-14,52*** (3,18)
100-199	1,43** (0,59)	-5,42*** (1,60)	2,19*** (0,58)	-17,22*** (3,19)
200-499	1,69*** (0,59)	-5,18*** (1,63)	2,88*** (0,63)	-14,79*** (3,24)
500 eller derover	1,99*** (0,56)	-5,29*** (1,57)	2,99*** (0,57)	-17,94*** (3,01)
Primære kundebase (ref. lokalområdet)				
Kunder i regionen	-0,03 (0,37)	-1,67 (1,21)	-0,76* (0,44)	-3,32 (2,40)
Kunder i hele landet	-0,47 (0,32)	-2,32** (1,01)	-1,32*** (0,37)	-2,91 (2,01)
Internationale kunder	-0,92** (0,41)	-2,56** (1,26)	-1,41*** (0,45)	-4,59* (2,52)
Overenskomst (ref. Nej)				
Konstant	0,16 (0,25)	-0,004 (0,80)	0,91*** (0,26)	3,30** (1,57)
Observationer (N)				
	474	464	491	474
R²				
		0,10		0,26
Justeret R²				
		0,06		0,23
Log Likelihood				
	-302,74		-260,86	
Akaike Information Criterion				
	647,49		563,72	

Note: P-værdier er angivet ved * = p < 0,1; ** = p < 0,05; *** = p < 0,01